

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefon száma 12)
Fiume, Klotild utca (Via Clotilde) 4. szám I. em.
Nyomda telefonszáma lapzárta előtt 400.

Feladvós szerkesztő:
MURAI JENŐ

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDEKEN:
Egész évre 56 kor. Negyedévre 14 kor.
Félévre 28 Egy hónapra 5
EGYES SZÁM ÁRA FIUMBAN 20 FILLÉR
Hivatalos hirdetések milliméter sora 60 fillér.

A kocka el van vetve,

mondta a nagy római és még ha egyenesen ránk szabta volna is ezt a mondást, talán még akkor sem fejezhetné ki hitebben a mai sulyos, válságos helyzetünket. Minden rajta van az elvetett kockán. Ennek a háborunak egész nemzeti jövőnk fölött döntő végső kifejlődése, a békekötés és az a nagy belső átalakulás, amely Magyarország régihitott önállóságát készen, ugyszólván márról-holnapra az ölünkbe hullatta. Hazánk és nemzetünk érdekeinek megfelelő megoldást a béke megkötésében is, önállóságunk kiépítésében is csak akkor érhetünk el, ha másodrangu és a személyes szempontok alárendelésével kivétel nélkül minden magyar ember egyesül és minden kiszajtolható erejét annak a legfőbb hazafias célnak a megvalósítására összpontosítja, hogy az adott viszonyok között kiküzdhető legkedvezőbb békefeltételeket és élő valósággá válni készülő önállóságunknak a legmaradandóbb szervezetet biztosítjuk.

Legyünk tisztában azzal, hogy háborus ellenségeink a békekötésnél annál kiméletlenebbek lesznek irányunkban, minél kiméletlenebbeknek, felfogásainkban elágazóbbáknak találunk bennünket egymás iránt. És megfordítva: ha egységesen lépünk fel, látni fogják ebben a rendületlen egységben jövőre való hivatottságunkat, amelyet eltiporni nem lehet és amely már nem egyszer a legsúlyosabb elnyomatásból is új életre tudott támadni — és okvetlenül ehhez az elpusztíthatatlan nemzeti életerőhöz mérten fogják megszabni feltételeiket is. Tovább megyünk. Az ország önállóságának kiépítésében és integritásunk megóvásában számítanunk kell a belső faji ellentétekből várható akadályokra is. Az erőteljes visszautasításnak szüksége, melyben Vajda Sándor szeparatistikus törekvéseit és Ossoinack Andrásnak Fiuméra vonatkozó homályos és különféleképpen értelmezhető deklarációját az ország közvéleménye részesítette, beszédes bizonyosság erre. Semmi kétség benne, hogy a magyarság meghasonlása csak megnövelheti ezeket az akadályokat, holott a magyar összeforrottság ab ovo a lehető legszűkebb területre korlátoz minden különállást vagy kifelé való gravitálást.

Igy van és nem másképpen. És mert így és ennyire az élére ágaskodott minden, nem érhetjük be annyival — bármennyire kívánatosnak látják is, — hogy a parlamenti pártok nagy zömét minden felfogásbeli ellentétek dacára egy táborban látjuk. Sokkal nagyobb a pillanat válsága és sokkal komolyabban fenyegeti nemzeti jövőnk, semhogy ennyi elég volna sikeres leközlésére. Ha csak kisebbség is az, amely

külön utat választott, nekünk arra is szükségünk van, annak az erőit sem nélkülözhetjük a nemzetnek ebben az élet-halálra menő küzdelmében.

Ezzel a parlamenti kisebbséggel feltétlenül számolni kell, mert tulajdonképpen ez a kisebbség fejezi ki híven és igazán az ország hangulatát és véleményét. A magyarságnak most igazán szüksége van az ország összes erőinek koncentrálásra, de ennek éppen a kisebbség vezetése alatt kell megtörténnie, mert ez a kisebbség — bárhogy anachronizmusként hangozzék is — a valódi és igazi többség. Vaksággal van megverve

az, aki nem látja, hogy az országnak feltétlenül azon az uton kell haladnia, amelyet ez a parlamenti kisebbség követel, ha azt akarja, hogy úgy maradjon meg — területileg — amilyen ma és amilyen ezer esztendeje volt. Mert belső átalakulásában a magyar politika ugyanis azt az irányt fogja felvenni, amit a parlamenti kisebbség követ, ha még úgy ellene szegül is a most egyesült „többségi” tábor. Most egyelőre az a fontos, hogy országunkat kifelé megvédelmezzük és ehhez Károlyiék politikájának alapjára kell helyezkednünk.

Wilson nem tárgyal a jelenlegi német kormányval

Megerkezett az elnök elutasító válasza Berlinbe - A király elfogadta a magyar kormány és a külügyminiszter lemondását - Andrassy Gyula az új külügyminiszter

A TEGNAPI NÉMET JELENTÉS.

BERLIN. okt. 24. A nagyfőhadiszállás jelentői:

Rupprecht trónörökös hadesoportja:

A Lys lapályon tovább folynak a harcok. A Denise két oldalán heves ellenséges támadások. A várostól északra visszautasítottuk őket. A várostól délre eleinte tért nyertek, később ellenjökéssel a Denise-Olsanne utól nyugatra megállítottuk az ellenséget. Cortryktól keletre a Vichte nyugati szegélyéről a helység keleti széléig szorítottak vissza bennünket. A helység két oldalán ellenséges támadásokat húsítottunk meg. A tizedik sziléziai tartalékgyalogezred parancsnokának, Gruener őrnagyának vezénylete alatt elkezdett küzdelemben az ellenség négy szeres rohamával szemben védte meg a Kaiberg melletti magaslatot. A Shelde lapályon részleges harcok. Tournay és Valenciennes két oldalán.

A német trónörökös hadesoportja:

Merletől délre kiűrtettük a Sere mellett ideiglenesen tartott hidfőt és Souche helységet. Visszavontuk vonalainkat a folyó-szakasz mögött. A Sere mellett Nanteuil mindkét oldalán visszavertük az ellenség heves támadásait. Az Aisne keleti partján, Vouzieres két oldalán és Olyitól keletre a harcok terjedelme növekedett. A legerősebb tüzérségi előkészítés után kora reggel az ellenség Peronnes és Valaise között, valamint Olisy és Baurepaine között indult támadásra. A Ballytól nyugatra levő magaslaton nem nyert tért. A front többi részén vonalaink előtt hiúsult meg a támadás. Délután az ellenség újabb legerősebb tüzérségi előkészítés után ismét támadásra tört előre. Az első bajor gyalogezred Schmedler őrnagy parancsnoksága alatt szívós védekezéssel megtartotta a Chestától keletre levő magaslatot. A tulerőben levő ellenség többszörös rohama dacára a harenon: l többi részén is visszavertük az ellenséget és súlyos veszteséget okoztunk neki.

Galiwitz hadesoportja:

Az Argonneok és a Maas között, valamint a Maas és a Mosel között éjjel élénk volt a tüzelés. A Maastól nyugatra és a Moseltől nyugatra részleges ellenséges támadások, különös eredmény nélkül. Buechner hadnagy negyvenedik légi győzelmét aratta.

Ludendorff, első főszállásnester.

A tegnapi zavargás

Horvát katonák kezdték a tüntetést — A törvényszék épületét teljesen kifosztották — A kár meghaladja az egymillió koronát

Azok a magyarányu zavargások, amelyek Fiume lakosságának tegnapi napját nyugtalanná és zavarossá tették, a katonai helyőrség legmesszebbmenő terjedelemben való kirendelése folytán az éjszaka folyamán nem folytatódtak. Már a délutáni órákban sem történtek újabb kihágások, — mint azt tegnap esti, a ma délelőtti órákban az utcára került számunkban megirtuk, — az éjszaka pedig teljes esőndben mult el. Az utcákon mindenütt erős katonai őrzéstartók cirkáltak, a kormányzósági palota előtt, az Adamich-téren, a Corsón és az Erzsébet-téren gépfegyvereket állítottak fel, a Jelliasich-katonák pedig, akikről a zavargás kiindult, a régi honvédlaktanyába vonultak vissza, ahol katonai kordon vette körül őket. A horvát katonákat sikerült ma reggel 7 órakor minden vérengzés nélkül lefegyverezni, amennyiben a katonák hosszas tanakodás után, többször megismételt felszólításra megadták magukat.

A törvényszék épülete, amelyben a horvát katonáknak és az őket kísérő cselékeknek sikerült a legeszevesettebben tombolni, a legsivárabb képet mutatja. A katonák, akiket Kovács fogházőrmester vallomása szerint egy főhadnagy, egy had-

nagy és egy zászlós vezetett, a főkapun támadták meg a palotát, a tömeg pedig részben a hátsó bejáraton tódult be az épületbe. Pár pillanat alatt ellepték az egész palotát és olyan rombolás és fosztogatás indult meg, amilyenre talán csak az orosz forradalom legvadabb idejében volt példa. Legelőször a fogház ajtóit zúzták be és első **dolguk volt, hogy a rabokat kibocsájtották**, akik közül természetesen nem egy akadt, aki felhasználta a kínálkozó alkalmat és maga is tevékeny részt vett a fosztogatásban. A hazafias horvát jelszavakkal indult tüntetés vezetését egy hét előtt kiszabadult fegyenc kaparintotta magához és hogy a támadás előre kiszámított volt, azt bizonyítja, hogy a pusztító tömeg csakánnyokkal és baltákkal volt felszerelve. Ugyanaz a kiszabadult fegyenc, aki előljárt a rombolásban, kényszerítette revolverrel a főügyész helyettesét, hogy az ügyész pénztár kulcsát adja ki és ő rabolta el a pénzeszekrény tartalmát, 15.000 koronát. Ezt az embert Podravski Jánosnak hívják és a rendőrség most keresi.

A csakánnyok, balták és a katonák pusztaságai gyorsan elvégezték munkájukat: az egész épületben nincs egy ajtó, amelyet fel ne feszítettek volna. A börtön nehéz vasajtait is kiforgatták sarkaikból, sőt még a vasrácsakat is kifeszítették. Minden hivatalszoba, a tárgyalóterem, a tisztviselők és a fogházőrök és szolgák lakásai a legteljesebb pusztulás képét mutatják, egy darab butor nem maradt épségben. Teljesen kifosztották a fogház raktárát, amelyben mintegy 100.000 korona értékű ruhanemű és felszerelés volt elraktározva, továbbá dr. Hajnal Béla törvényszéki jegyző lakását, akinek körülbelül 20.000 korona kára van és akinek a rajta levő ruhán kívül nem maradt egybe, Nádas irodatisztnak mintegy 40.000 korona értékű képviselő lakásberendezését elcipeltek és nem maradt az épületben egyetlen szék, vagy divány sem, mind elhurcolták. Magukkal vitték a fosztogatók a fogházőrség három dísznáját és a fogházi éléskamra egész élelmiszerkészletét. Kirabolták továbbá az ügyész pénztárát is, amelyből még a számadásokat is elvitték. A hivatalszobákban talált aktákat legnagyobb részben összetépték, a fogház cipőműhelyéből nagyszámú cipőt és nagymennyiségű bőrt vitték el és még a fogház templomát sem kímélték, mert azt is éppen úgy összezúzták, akár csak a hivatali szobákat. Teljesen kifosztották Poszlek Árpád portás lakását, Németh ügyész szobáját, a fogházőrök szobáit, az orvosi rendelőt, a fürdőt és a kórházi szobát. Minden íróasztalfiókot felfeszítettek és a tartalmát ellopták. Emberéletben nem esett kár, csupán Kovács őrmestert verték meg. Az őrmester azt állítja, hogy a fogház ajtaját egy főhadnagy feszítette fel és a főhadnagy ütötte meg őt elsőnek és ezt az előadását, amely a főkapitány és a törvényszéki elnök előtt mondott, Kertész János fogházőr is megerősítette.

Ha a törvényszék palotáját ellenséges bombákkal akarták volna elpusztítani, akkor se értek volna el nagyobb hatást, mint a tegnapi, szinte előre szervezettnek látszó betöréssel. Meyer Guidó dr. törvényszéki elnök és dr. Török István rendőrkapitány, Beusterien Erik rendőrfogalmazó és Németh Péter dr. ügyész és egy jegyzőkönyvvezető kíséretében ma helyszíni szemlét tartottak az épületben, amelyen a főkapitány engedélyével munkatársunk is részt vett. A kár, hozzávetőleges számítás szerint meghaladja az egymillió koronát. Most majd megkezdődik a munka a kár pontos felbecsülésére és erről részletes jelentést fognak tenni az igazságügyi minisztériumnak. A törvényszék működése természetesen teljesen meg van zavarva és bár már a mai napon hozzákezdtek a megmaradt akták összeszedéséhez, több mint bizonyos, hogy a folyamatban levő ügyek legnagyobb részében szünetelés fog beállni, amíg a felek újrafelvételi eljárást nem kérnek, mert az aktáknak egész tömege semmisült meg.

A rendőrség és a katonaság megtett minden intézkedést, hogy a kiszabadított foglyokat újból összefogdossa. Kertész Bog-

dán, a Vlakancich-féle hamiskártyás bűnügy egyik elítélt vádlottja már tegnap jelentkezett az ügyvédjénél. A főkapitány egyébként még a tegnapi este órákban hirtelményt tett közzé, amelyben nyugalomra és a rend megőrzésére szólítja fel a lakosságot és közli, hogy minden intézkedést megtettek az esetleges további zavargások megelőzésére. A főkapitány hirtelménye minden csoportosulást megtilt. A katonai karhatalmat természetesen még a mai nap folyamán sem vonták be és amíg a kedélyek teljesen le nem esillapodnak, addig a katonaság fog a közbiztonság felett őrködni.

Hogy mi fog történni a lázadó és ma reggel lefegyverzett horvát katonákkal, arról nem sikerült információkat kapnunk. A kormányzó ma délelőtt magához kérte Meyer Guidó dr. törvényszéki elnököt és dr. Bálint Ernő főügyész helyettesét, akik jelentést tettek neki a törvényszéki épületben történetekről.

Itt írjuk meg, hogy a tegnapi sortüz alkalmával a következők sebesültek meg: Kauslarich Albin 19 éves boltoni segéd, egy golyó a hátán ment be és a mellén jött ki, állapota igen súlyos; — Pincevich János 10 éves iskolás fiú, akinek egy golyó a felső combjába hatolt; — Frank Teréz 20 éves háztartásbeli nő, aki szintén a jobb combjába kapott egy lövést és Braccus Johanna 44 éves asszony, akit egy golyó a baloldalán ért, az állapota súlyos.

Dr. Török főkapitány ma délelőtt a következő magyar és olasz nyelvű felhívást ragasztattatta ki az utcákon:

A mostani súlyos időkben megnyilatkozó és minden tekintetben jogos békevágya tegnap a lakosság körében sajnálatos tulzásokkal eredményezett, amennyiben egyes felelőtlen egyének rendezavarásai komoly veszélynek tették ki a lakosság személy- és vagyonszükségét.

A jelenlegi történelmi idők az általános világbéke jegyében folynak és a lakosság minden rétegének a közje és saját magával szemben tartozó érdeke, hogy nyugalmát minden szélsőséggel szemben megőrizze és segítséget nyújtson minden vonalon, ahol a közérdek és a béke munkájának megővására van szó.

A lakosság nyugalmanak megőrzését elsősorban és mindenekelőtt magára a lakosságra bízom és meg vagyok győződve, hogy nyugodt méltóságával saját magát fogja megakadályozni a rendbontók munkáját.

A közrend biztosítását a katonaság vette kezébe és bizalommal kérem a város közönségét, hogy az utcákon, nyilvános tereken ne csoportosuljon, hanem térjen mindenki tüzhelyébe, foglalkozásához abban a meggyőződésben, hogy érdekei a katonaság és hatóságok kezében a legjobb helyen vannak biztosítva.

Apróhirdetések.

E rovatban minden szó 15 fillér; vastagabban szedett szó 30 fillér; legkisebb apróhirdetés tíz szó. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy neki nem megfelelő tartalmú apróhirdetéseket közlését megtagadja és az esetleg már lefűzetett hirdetési díjat visszaadja.

Keresetük egy kávéleány azonnali be-
lépésre. Cim a kiadóban.

Gyors- és gépirás. Magyar, német, olasz
gyorsírás és gépirás különböző rendszerű gé-
peken. Tanulás bármikor megkezdhető. Cin
Viale Deák 2. (Gyorsírókör).

IMPERIAL Fényes berendezésű
kávéház. — Modern
szálló 40 elegáns szo-
bával - Lift, villany,
fürdők. — Szíves párt-
fogást kér
Fiume, Deák-korzó. **Panny Ferenc**
tulajdonos.

HIREK.

KÖZSA HÍRESZTELESEK

kettek szárnyra Fiumében a tegnapi sajnálatos eseményekkel kapcsolatban. Az emberi fantázia, amely a háboru kitörése óta a rémlátásban találja gyönyörűségét és abban tobzódik, hogy embertársait a legvadabb híresztelesekkel ijesztgesse, ezuttal sem tagadta meg önmagát és tegnap és ma olyan hajmeresztő részleteket beszéltek a zavargásról és annak állítólagos következményeiről, amire talán még a háboru kőszámesékben gazdag krónikájában sincsen példa. Ijedt ábrázatu emberek szaladgáltak és meséltek:

— Hallotta-e, hogy a honvédek vonatát, a kik segítségül igyekeztek Fiuméba, a horvátok feltartóztatták?

— Tudja-e, hogy Horvátországban felszállították a vasúti sineket és mi el vagyunk vágyva az országtól?

— Kérem, még a táviróvonalat is elszakították és a stájer katonák nem akartak engedni, meskedni, mikor sortűzet parancsoltak.

Ez csak egy kis bokréta, de mennyi és milyen képtelen hír támadt néhány óra alatt! Mondani sem kell, hogy mindez egyáltalán nem igaz és hogy szó sincs ilyen események megtörténtéről. A vonatokat Fiume lakossága tapasztalhatta, rendszeresen menetrend szerint, ha a szokásos késéssel is, de közlekednek, táviratozni és telefonálni is lehet és aki meghallotta tegnap a törvényszék előtti roppogó sortűzet, — pedig szinte az egész városba elhallatszott, — az azt is tudja, hogy a stájer katonák becsületesen megtették a kötelességüket. Hogy későn rendelték ki őket, ez nem az ő hibájuk és hogy a katonai karhatalmat már csak akkor vonultatták ki, mikor a baj megtörtént, holott egy század katonának a susáki hűböl való kivételeyével a bajt meg lehetett volna előzni, az is olyan dolog, ami az elővigyázat hiányosságát mutatja, de nem ad okot vad és a valóságunk egyáltalán meg nem felelő híresztelesekre.

A fantáziák most már megnyugodhatnak: a városban esend és nyugalom van és már csak a kivánsiskodók bámészkodnak a törvényszék környékén és azokon a helyeken, ahol a rendre vigyázó katonaságot felállították. A esősélek vandalizmusa, amely az ilyen tüntetéseknek majdnem mindig velejárója szokott lenni, tegnap kitombolta magát és a messzemenő örvénykedésekre való tekintettel és mert a horvát katonákat, akikről a zavargás kiindult, ártalmatlanná tették, most már újabb zavargásokra nem fog sor kerülni. Mindenki nyugodt lehet tehát és meg lehet győződve róla, hogy amit ebben a lapban a zavargásról olvas, az teljesen fedli a tényeket és ezen talmenőleg egyáltalán semmi olyan dolog sem történt, ami nyugtalanságra okot adna.

A törvényszék elnökének felhívása.

A fiumei kir. törvényszék elnöke a következő felhívást bocsájtotta ki: A fiumei kir. törvényszék és járásbíróság épületében legutóbb előfordult sajnálatos események alkalmával a fosztogató tömeg nagymennyiségű részben köz-, részben magántulajdonú képező tárgyakat vitt el. Tekintettel arra, hogy az igazságszolgáltatás működésének mielőbbi újrafelvétele elsőrendű fontosságú kelleke a közrend és közbiztonság fennállásának, a kir. törvényszék elnöksége felhívja mindazokat a jobbjézésű személyeket, akik sajnálatlaltal itélik el a csősélek vandalizmusát és nem azonosítják magukat a fosztogatásban résztvevőkkel, hogy a bármilyen módon birtokukba került és a törvényszék, járásbíróság és ügyészség felszereléséhez tartozó tárgyakat u. m. iratokat, butorokat, könyveket, ruhaneműeket, élelmicikket stb., szolgáltatassák be a törvényszék elnöki irodájába (II. emelet, 4. sz. ajtó) vagy az irodagazgatónak (II. emelet 2. sz. ajtó), amely alkalommal a kir. törvényszék a visszahozók személyét kutatás tárgyává tenni nem fogja. — Ugyanilyen értelmű felszólítást bocsájtott ki ma délelőtt olasz nyelven Fiume város tanácsa is. A polgármester erre vonatkozó felhívása így szól:

A magántulajdon és a középületek ellen tegnap elkövetett vandál cselekmények fájdalmas hatása alatt, parancsoló szükségét érzem annak, hogy a lakosságnak a legnagyobb nyugalmat és méltóságjeljes higgadságot ajánljam. Bármely jellegű tüntetés könnyen végzetes következményekkel járó erőszakos cselekményekké fajulhat el.

A törvényszéki palota oktalan elpusztítása mérhetetlen kárt okozott a lakosság egy igen nagy számának és valóban mélyen sajnálatos körülmény, hogy ilyen dolgok megtörténhettek. Rendkívül fontos akciókat és okmányokat, mint telekkönyvi lapokat, végrendeleteket, hivatali jegyzékeket és naplókat elvittek és eldobáltak az utcákon.

Hogy eme pusztítás által okozott károkat legalább részben jávátelessük, felhívom mindazon személyeket, a kiknek birtokában volna bírósági akta, okmány vagy bármely a törvényszéket illető tárgy és mindazokat, a kik véletlenül találtak volna ilyen dolgokat, hogy azokat mielőbb adják át magának a törvényszéknek vagy a városi tanácsnak.

A főkapitány intézkedései a rendbiztosítására. Az államrendőrség főkapitánya ma délben rendeletet adott ki, amelyben a rendkívüli állapotokra való tekintettel akként intézkedik, hogy további intézkedés az összes vendéglők, kávéházak, nyilvános helyiségek este 9 órakor zárni tartoznak. Ugyancsak este 9 órakor minden polgári személy a lakásán köteles tartózkodni és civilegyn 9 óra után az utcákon nem járhat. Akit mégis az utcán találják, azt a katonai és rendőri járőrök letartóztatják. A járőröknek mindenki első felszólításra engedelmessékedni tartozik, mert azok az ellenszögölőkkel szemben fegyverhasználatra vannak utasítva. Illetékes katonai helyen egyébként utának arra, hogy a katonai statárium Fiume területén változatlanul érvényben van és így a katonai személyek esetleges tulkapasait, vagy engedetlenségét a statárium szabályai szerint fogják megtorolni.

Maximálni kell a koszorukat. A keresztényvilág kegyeletos ünnepe már itt van a küszöbön. A jövő héten halottaknapja lesz, amikor megindulnak az élők a halottak birodalmába, hogy lerójják az elhunytak iránt a vigaszra szoruló szívek adóját, könyvet és virágot tegyenek a sírokra. Boldog időben apró viaszgyertyák is kerültek a fejükre, ezt azonban durva kézzel lehetetlenné tette a világháború örölete. Az idén már a koszoruk ellen is hadat akar üzeni az emberirtás agónizáló démona és azt kívánja, hogy a temető is megfosztassanak a kegyeletos díszitől, az évszázados ünnepi hangulattól, a koszoruktól és a virágoktól. A konjunkturák kegyetlen rablóhadjárata már is rettenetes árakat helyez kilátásba a sírkoszorukért. Száz koronát egy egyszerű babékoszorúért. Mi lesz az ára akkor, a virágból kötött koszorúnak? Mindent számbavetve, kegyetlen merényletnek kell minősítenünk ezt az üzleti spekulációt, ammal is inkább, mert az idén enyhe az őszi virágokat nyit és dusan kínálja az őszi rózsát és krizantint. Jó lenne idejekorán gondoskodni a hatóságoknak, vagy a csendes életet élő ármegállapító-bizottságnak, hogy a halottaktól ne kelljen visszatartani azt, amit egy évben egyszer nyújt nekik az emlékezés.

A spanyoljárvány. Most bezártak mindent, hogy a járványt megfojtsák. Még a színház is bezárják, mert a belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben elrendeli, hogy november 3-ig a színházak is szüneteljenek, de a zenés kávéházakban, a dohányfüstös, gőzös levegőben egymás hátán ülhetnek az emberek. De ez mindegy, bezártak mindent, hogy megöljék a járványt, hogy a ki még nem kóstolta meg a spanyoljárványt, az ne is kapja meg. Pocsán a nekem ebben különvéleményem van. Ezt a járványt így nem fogják megszüntetni. Ezt a járványt csak úgy lehet végleg megszüntetni, ha mindenki megkapja, helyesebben, ha mindenki kereszttel megkapja. Ne tessék félni és nevetni. Előbb, utóbb úgy is megkapja mindenki, csak nagyon kihúzzuk a járvány idejét, már csak azért is, mert nincs elég óvintézkedés, orvos, gyógyszer. Tessék elrendelni azt, hogy ha va-

laki el kezd trüsszogni, vagy fáj a feje, vagy csak egy kis hőemelkedése van, az rögtön bujjon az ágyba, küldjenek hozzá még az órában orvost és akkor a halálozás nagyon csekély lesz. És mondják meg őszintén, laikusos őszinteséggel, mi jó még orvoszerül: a borocska, meg a minél erősebb dohányzás. Aki bírja ezt a fajta orvosságot, a férfitje, annak juttassanak is lelőle. Az aszpirin úgy is kifogyott már. Orvosok is ugyanezt mondják, meg kell szivlelni. Egyébként a járvány terjedése, hiven a fenti teóriához, nem csökken, mindig újabb megbetegedések történnek, csak a nagy izgalom ilt el, amit a járvány keltett, ama izgalom miatt, a melyeket a tegnapi nap okozott.

Maximálják a cipőkrém árát. Hogy a cipők tisztítása is nehezebben menjen, mint eddig, egy rendelettel a kereskedelmi kormány a cipőkrém árát is maximálta, még pedig dobozonként 90 fillértől 4 koronáig, üvegenként pedig 1 korona 40 fillértől 5 koronáig. De hogy ebből se kerülhessen elegendő a rendes forgalomban, a rendelet megengedi, hogy a kereskedő a színes krémmel 20 százalékos, a terpentin-pótlékkal 30 százalékos, a krémmel pedig 80 százalékos felírt számításson fel.

Vizsgálóbizottsági kinevezés. A hivatalos lap közli, hogy a kereskedelmi miniszter Csizmazia Lajos okl. gépészmérnök, fiumei hajógépipari szakiskolai tanárt a gőzgépek- és gőzkazafűtők fiumei vizsgáló bizottságának póttagjává kinevezte.

Huszakoronás bankjegyek kibocsátása. A hivatalos lap mai száma közli az Osztrák-Magyar Bank hirdetésnyelét, amely szerint a bank 1913. évi január hó 2-áról keltetett, 20 koronára szóló, II. kiadású bankjegyeinek kibocsátását bécsi és budapesti főintézeteknél, szintegy összes fiókintézeteknél október 28-án fogja megkezdeni. A II. kiadás az elsővel szemben a következő eltéréseket mutatja: A magyar szövegű oldalon jobboldalt az eszményi fejet magába foglaló mező felülről lefelé kék, zöld és barna színekben van nyomtatva. Az alsó részben levő nagy „20“-as szám, valamint az azt övező rozetta ibolyaszínű, a magyar jegyszöveg kék és zöld, a cégjegyzés zöld és barnaszínű. Jobbról alul barna színben merőlegesen a jelzés: „II. kiadás“ van nyomtatva. A tarka színezésű, német szövegű oldalon az eszményi fej rajza kissé eltérő és védnyomattal van ellátva. Azonkívül a baloldalon alul kék színben merőlegesen a jelzés: „II. Auflage“ áll.

A novemberi kenyérjegyek kiadása. A városi közéletmezősi hivatal értesíti a közönséget, hogy a november havi kenyérjegyeket a halcsarnokban adják ki szomba-

ton f. hó 26-án, hétfőn 28-án, kedden 29-én és szerdán 30-án a bevásárlási könyvecské felmutatása ellenében. Azok, a kik eddig nem szolgáltatották be az ellenőrző ivateket, nem kaphatják ki a kenyérjegyeket, miért is saját érdekében újból figyelmeztetik a közönséget, hogy az ellenőrző ivateket sürgősen adja be.

Hatvan betörés az elmúlt éjszaka. A tegnapi zavargások után mindenki azt várta volna, hogy a katonai készenlétre való tekintettel azok az elemek, akik Fiume lakosságának magánvagyonát az utóbbi hetekben különösen nagy mértékben veszélyeztették, ezen az éjszakan nem fognak garázdálkodni. Azonban nem így történt, hanem ellenkezőleg: mintegy hatvan betörést követtek el ma éjjel Fiume különböző helyein, a patrullírozó katonai járőrök dacára. A rendőrségen ma egymásnak adták a bűnügyi osztályon a panasztevők a kilincset és még soha egyszerre annyi betörésről és lopásról nem tettek jelentést, mint a mai nap folyamán. A betörések ilyen hallatlanul nagy száma arra vezethető vissza, hogy a törvényszéki fogházból tegnap kiszabadított rabok haladéktalanul megkezdtek „működésüket.“ Minden intézkedés meg történt ezeknek a kézrekerítésére és már sikerült is többeket közülük elfogni. Ezeket részint a rendőrség, részint a katonai fogdában helyezték el.

Lóárverés. A városi tanács közli, hogy f. hó 26-án d. e. 9 órakor a Via Petőfi 12. szám al. levő istállóban 3(három) kineztári ló kerül nyilvános árverésre.

A mai tőzsde. Budapesti tudósítónk telefonálja: A tőzsdének ma ismét rendkívül izgalmas napja volt. Nagy tömeg gyülekezett már a reggeli órákban nem csupán a tőzsde helyiségeiben, hanem a Szabadság-téren is. Mindenki izgatottan tárgyalta az eseményeket és egyhangulag a tőzsde bezárását követelték. A bankok képviselői azonban nem akartak a forgalom szüneteltetéséről tudni és végül is névszerint szavazást rendeltek el, amelynek során a tőzsde-tanács 17 szavazattal 11 ellenében megnyitotta a forgalmat. Az irányzat a kulisszértékekben tartott, a korlátpiacon nagyon lanyha. Megnyitási árfolyamok: Magyar Hitel 1020—28, Osztrák Hitel 645, Jelzálog 440—45, Agrár 770—90, Hazai 480—85, Ingatlan 508—10, Fabank 625—30, Beocsini 950—60, Rima 920—13, Schlick 395—402, Olaj 435, Fatermelők 1100, Nasci 2190—70, Szlavónia 600.

Apollo Mulató (Via Gir. Fabris 6.) Esténként pont 8 órától előadás, utána kabaré.

LEGUJABB.

Wilson nem tárgyal a jelenlegi német kormánnyal

Az elnök válasza ma megérkezett Berlinbe

BERLIN, okt. 24. Hivatalosan jelentik délután két órakor: Ezelőtt egy félórával érkezett meg a berlini külügyminiszterumba Wilson válasza a legutóbbi német jegyzékre. A szöveg fordításán most dolgoznak. Tartalma nagyjában az, hogy Wilson minden tárgyalást visszautasít a jelenlegi német kormánnyal és csak valódi népkormányal hajlandó a békekötés és a fegyverszünet kérdéséről tárgyalni. Ebben az esetben hajlandó lenne lépéseket tenni a fegyver-

szünet és a béke kérdésében, de ebben az esetben is szükségesnek tartja, hogy a szövetségesek katonai tulsulya, amelyet a frontokon eddig szereztek és a tárgyalások megindításáig még szerezni fognak, biztosítsák és fenntartsák. Wilson válasza ebben a tekintetben is új garanciákat követel. A német külügyi hivatal a válasz teljes szövegét a délutáni órákban fogja nyilvánosságra hozni.

—o—

Andrássy Gyulát a király külügyminiszterre nevezte ki

Az uralkodó elfogadta a Wekerle-kormány lemondását

BÉCS, okt. 24. Félhivatalosan jelentik: A király ma elfogadta Wekerle Sándor miniszterelnök és a magyar összkormány lemondását és Wekerle miniszterelnököt utódjának kinevezéséig megbizta az ügyek ideiglenes továbbvezetésével. Ugyancsak ma elfogadta az uralkodó Burián gróf külügyminiszternek már néhány nap előtt benyújtott lemondását is és Ausztria és Magyarország külügyminiszterévé Andrássy

Gyula grófot nevezte ki. Az erről szóló legfelsőbb kéziratok a hivatalos lapok holnapi számában fognak megjelenni. Andrássy kinevezésének ténye Bécsben és Budapesten egyaránt nagy feltűnést és meglepetést keltett, mert csak a legbeavatottabb körök voltak erre a fordulatra elkészülve. A királynak ezt a tényét és a magyar kormány

(Szöveg folytatása a IV. oldalon).

lemondásának elfogadását itteni politikai és diplomáciai körökben azzal kommentálják, hogy az uralkodó Ausztria és Magyarország jövő politikájának alapjául azt a kibontakozási tervet fogadta el, amelyet Andrassy svájci útja után eléje terjesztett és amely rendkívül közel áll a magyar belpolitikában és a monarchia külpolitikájában Károlyi Mihály gróf által követelt változásokhoz. Általában azt hiszik, hogy minden vonalon kurzusváltozás áll be.

ALAKULJAN MEG A MAGYAR NÉPKORMÁNY

BUDAPEST, okt. 24. A képviselőházban a fiumei események híre nagy riadalmat keltett. Ezzel kapcsolatban Bíró Lajos a Világba írt cikkében azt fejtegeti, hogy Magyarországot már csak az mentheti meg, ha népkormány alakul, amely a magyar nemzet igazi képviselőin kívül a román és szlovák bizalmi embereit is magában foglalja és ez a kormány olyan tartalmu táviratot intézzen a népekhez, hogy Magyarország a német szövetséget felmondja, a breszti és bukaresti békét semmisnek jelenti ki, késznek nyilatkozik a magyar csapatokat minden idegen területről visszavonni, a délszlávoknak felajánlja testvéri üdvözlését és magát aláveti a nemzetközi döntőbíró határozatainak, továbbá a békekonferencia hozzájárulásától várja a tengeri ut biztosítását. Ezzel egyidejűleg feloszlatja a parlamentet.

WILSON FELTÉTELEN MEGADÁST KÖVETEL

ROTTERDAM, okt. 24. A Matin jeleníti Newyorkból: 9 New-York Times azt írja, hogy Washingtonban már ismerik azt a választ, amelyet Wilson a német kormány jegyzékére adott és bizonyosnak tartják, hogy Wilson csupán a feltétlen megadással elégszik meg, semmi más feltételt el nem fogad, csupán Németország teljes kapitulációját. A fegyverszünetről mindaddig nem lehet szó, amíg a németek el nem határozzák, hogy elfogadják Foch tábornagy feltételeit.

AZ ANGOL KÖRÖK UJABB NÉZET-ELTÉRÉST VÁRNAK

STOCKHOLM, okt. 24. A Tidningen londoni jelentése szerint illetékes helyen eddig nem nyilatkoztak a német válaszárol. A lap értesülése szerint Londonban az a felfogás, hogy a német jegyzék közelebb hozta a békét, de még erős nézeteltérések várhatók. (Ez Wilson újabb válasza folytán, amely ma Berlinbe megérkezett, közben be is következett. — A szerk.) Nem elég, hogy Németország elfogadja a kitűzött feltételeket, hanem megfelelő biztosítékokat is kell nyújtania és a pusztítások által okozott károkat is meg kell térítenie. A lap tudósítójának az angol külügyminisztériumban azt mondták, hogy a jegyzékről és a helyzetről nem nyilatkozhatnak, mert a jegyzéket hivatalosan nem közölték Angliával. Ebből azt következtetik, hogy Wilson még nem látja elérkezettnek annak az idejét, hogy a béke és a fegyverszünet kérdéséről a szövetségesekkel a németekkel való jegyzékváltása kapcsán érintkezésbe lépjen, hanem egyedül fog ismét válaszolni Németországnak.

A FRANCIAK ELISMERTÉK A ROMÁN NEMZETI TANÁCSOT

BRASSÓ, okt. 24. A Jassy-i lapok párisi jelentést közölnek, amely szerint a francia külügyminiszter október 12-én kelt nyilatkozatában elismerte a cseh nemzeti tanács mintájára Párisban megalakult román nemzeti tanácsot. Egyben a jassyi francia követ kérdésére a külügyminiszter táviratilag kijelentette, hogy azt a körülményt, hogy Dobruzsza egyes részeiben még megmaradtak a bolgár csapatok, katonai szükségesség okozza, de ennek nem lesz befolyása a Dobruzsza kérdés elintézésére, amelyet a békekonferencia a román követelések értelmében fog megoldani.

VEZERKARUNK MAI JELENTÉSE

BUDAPEST, okt. 24. A vezérkar főnöke jelenti: Tegnep az ellenséges tüzérségi tűz a Brenta és a Piave közötti szakaszon, vala-

mint a Montello vidékén igen hevesse vált és az ellenséges ütegek egyébként is igen élénk tevékenységet fejtettek ki.

A Zajecár vidékéről érvényesülő erős ellenséges nyomás arra kényszerített bennünket, hogy a szövetségesek csapatainak arcvonalát Jagovinára vonjuk vissza. Itt igen erős szerb támadásokat vertünk vissza.

Quarnero kávéház

FIUME, Via Lod. Kossuth
ESTENKÉNT EGY ELSŐRENDŰ
BÉCSI HÖLGYZENEKAR
hangversenye.

Kezdetre 8 órakor Beléptidj nincs

Számos látogatást kér

MINOLLI HERMANN tulajdonos

ELSŐ

HORVÁT TAKARÉKPÉNZTÁR

Alaptőke 15 millió. - Tartalékok 27 millió kor.

FIUMEI FIOK, Corso 28

Üzletágak: Betétek takarékkönyvekre, folyó- és csekk-számlára. Váltók lezárolása. Értékpapírok bizományi vétel- és eladása. Váltók és szelvények beszedése. Jelzálogkölcsonök értékpapírokra és ingatlanokra. 4 1/2% adómentes záloglevelek kiadása, melyek mindennemű tőke, többek között árvapénzek és katonai óvadékok elhelyezésére alkalmasak.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYOGYSZERTÁRA

a városi toronymellett

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azzal és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszeranyagok, az összes ásványvizsek, toalettcikkek szépítőszerek stb. stb.

„LLOYD“ NYOMDA

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

(AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANKKAL SZEMBEN) .:

FIUME, VIA CIOTTA 27.

Mindennemű nyomtatvány

izléses előállítása

Nagy raktár irodai és levél-
papirokbán, borítékokban, ma-
solókönyvekben, selyemmásoló,
∴ indigo és karbonpapirban ∴

TELEFON 400.

FIUME
VIA CIOTTA 27.

Postafiók 122.

BUDAI szálló és kávéház.

Mindennap este 8-tól 11-ig
DE MAYO LEO
szalenzenekarával hangversenyez.

Fiume, Deák-körz. KITUNÓ KÁVÉHAZI ITALOK
Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

A világitási rendelet

határozatait a fényhatás csökkenése nélkül csakis

TUNGSRAM

félwattos lámpákkal lehet betartani.

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású Tungsrاملámpákat

LURION

a legjobb és legolcsóbb

CIPŐKRÉM

Kapható minden jobb üzletben.

Főraktár: DE MAYO, CORSO 7. sz.

Kihordók és rikkancsok jó fizetéssel felvételnek.

Nyomatott a „Lloyd“ Nyomda R. T.

nyomdájában.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart”

lapkiadóvállalat (Murai Jenő).